

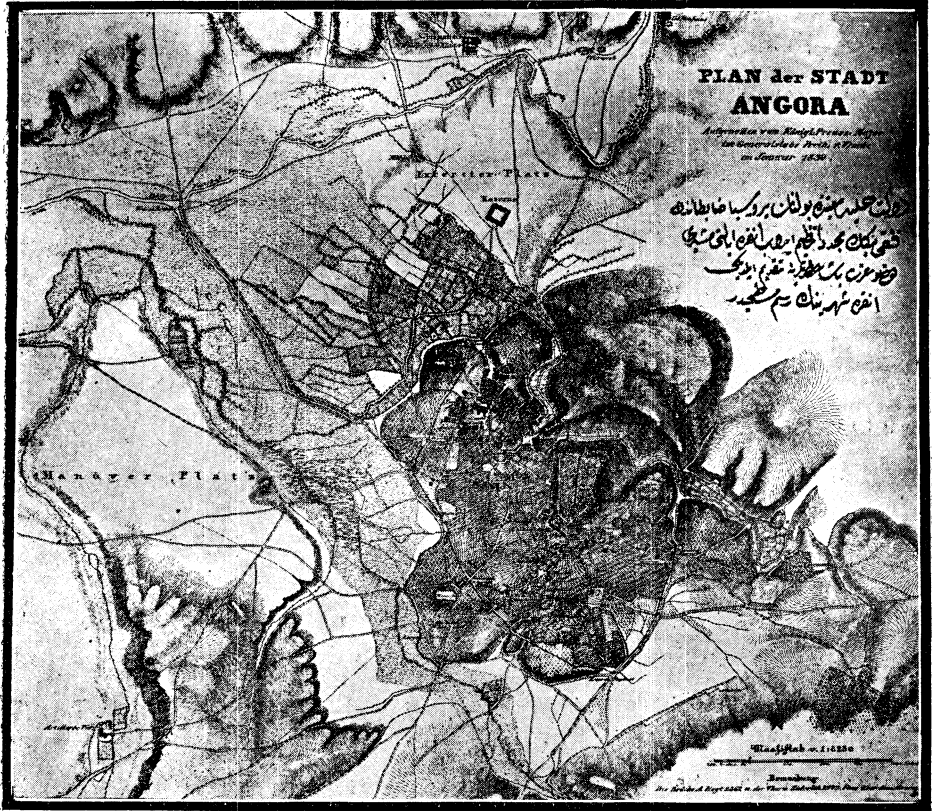
Ankara şehrinin eski ve yeni plânları

Yazan :

S.

Ankara şehrinin kadim tarihinden bahsetmeği, bunu tetkik etmiş olan himmet erbabına bırakırız. Yalnız biz, şehrin elimize geçen eski bir plânile bu günkü imar plânını, dikkat eshabının gözlerine arz etmekle bu günkü hükûmet merkezimizin Cümhuriyetten ne büyük feyizler almış olduğunu göstermek isteriz.

(Harita - 1)



1839 senesinde osmanlı imparatorluğu hizmetinde bulunan Prusya erkânıharbiye binbaşlarından (Frih V. Vincke) nam zat tarafından mezkûr senenin kânunusanisinde ahz ve ikmâl edilen Ankara şehri plânı (1) No. 11 haritada görülür.

Bu harita mumâileyh Alman binbaşısı tarafından yapılarak o zamanlar eyalet ismini taşıyan Ankara vilâyeti valisi müşir İzzet Pş. ya taktim edilmiştir.

Fotoğrafla küçültülmüş olan bu harita 1/6250 mikyasında olup 1854 tarihinde Berlinde basılmış ve iki sene evvel Maarif vekâletinden Umum müdürlüğe gönderilmiş ve kopya edilmiştir.

Bu harita tetkik edilirse o vakit; yani kesirsiz bir asır evvel, Ankara şehri kale içinde mebni olup, kale haricindeki şimdiki eski şehir mevkiinde sayfiyeler halinde münferit binaların mevcut olduğu görülür. Bu sayfiyelere giden yol şebekeleriyle parsellere bakılırsa, adeta şimdiki eski şehrin esasının o vakit kurulduğu ve şehrin buna göre peyderpey tevessü ederek kale haricine çıktığı nazarı dikkata çarpar.

Vaktile günün ihtiyacına göre tesbit edilmiş olan bu plânın tahakkukunda ne dereceye kadar sadakatla çalışıldığını da bu günkü eski şehrin, ıslâhı için çok himmete muhtaç olması meydana koymaktadır.

Şimdi bu eski plânla, Cümhuriyetten en büyük feyiz alan Ankaranın imarı için Pr. (Hermann Jansen) nin tertip eylediği plânı mukayese edersek, Ankara şehrinin kısa bir zaman zarfında mazhar olduğu inkişafı bariz bir surette görürüz. Ankara şehrinin yeni imar plânının tehakkuku üzerinde birkaç senedenberi pek büyük gayretlerle çalışılmış olduğundan yepyeni bir şehir vücûde gelmiş ve plânın ikmali tehakkuku birkaç senelik gayrete vabeste kalmıştır.

Böylece Cümhuriyetin idare ve fen adamları kısa bir zamanda büyük bir ümran kuvvetile çalışarak Türkün yapıcılık kudretlerini cihana filen göstermişlerdir.

Ankaranın mecmuamıza dercettiğimiz yeni imar plânı, geliş güzel bir harita değildir. Bu haritanın esası (Pr. Jansen) in 1/4,000 mikyasında Almanyada bastırdığı plândır. Bu plân Almanyada basılmakla beraber esası, tamamen Türk evlâtları olan harita zabitlerimiz tarafından yapılan kadastro haritalarıdır.

Haritacılarımız Ankaranın kadastro haritalarını 1/2,000 ve 1/500 mikyasında olmak üzere esaslı bir nirengiye istinaden yapmışlardır. Mesai 925 senesinde başlamış ve 930 senesinde ikmâl edilmiştir.

İşte Türk çocuklarının yaptıkları bu kadastro haritaları üzerinde hükûmet merkezimizin imar esasları tekarrür ve tesbit ettirilmiş ve profesör tarafından küçültülerek Almanyada bastırılmıştır.

Bizim 1/25,000 mikyasında olarak mecmuamıza koyduğumuz harita, işte bu plânın mezkûr nisbete göre küçültülmüş bir şeklidir.

Küçültme işi fotoğraf vasıtasile yapılmış olduğundan bittabi yazılar da tamamen çıplak gözle okunmayacak kadar küçülmüştür. Bu itibarla Lup vasıtasile mütaleası tavsiye olunur.

Haritacılarımızın Ankara kadastrosunu yapmak hususunda ki mesaisi gelecek nüshalarımızdan birine dercedilecektir.
